Zadeva C-561/20

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

26. oktober 2020

Predložitveno sodišče:

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (Belgija)

Datum predložitvene odločbe:

21. oktober 2020

Tožeča stranka:

Q

R

S

Tožena stranka:

United Airlines, Inc.

[…] (ni prevedeno) 21. oktober 2020

[…] (ni prevedeno) Vmesna sodba

Predlog za sprejetje predhodne odločbe Sodišču

Nederlandstalige

Ondernemingsrechtbank

Brussel

(nizozemsko govoreče sodišče za gospodarske družbe v Bruslju)

Sodba

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

DELOVNI DOKUMENT

10. senat - razpravna dvorana H

V ZADEVI MED

1. gospo Q

2. gospo R

3. gospodom S

tožeče stranke,

ki jih zastopa meester (odvetnik) B. SCHAUMONT, ki ga nadomešča meester J. DE MAN, […] (ni prevedeno) [naslov];

4. družbo tujega prava **UNITED AIRLINES INC z belgijsko podružnico v kraju 1381 Diegem,** […] (ni prevedeno) [naslov in registrska številka podjetja];

tožena stranka,

ki jo zastopa meester M. WOUTERS […] (ni prevedeno) [naslov];

…….

[…] (ni prevedeno) [postopek pred nacionalnim sodiščem]

…….

I. ZAHTEVKI

1. Tožeče stranke

Tožeče stranke predlagajo, naj se toženi stranki naloži, da tožečim strankam plača znesek 1800,00 EUR, zvišan za zamudne obresti od 6. septembra 2018 in za obresti za čas trajanja postopka.

Predlagajo, naj se tožeči stranki naloži plačilo stroškov postopka, vključno s stroški zastopanja, ocenjenimi na 480,00 EUR.

2. Tožena stranka

Tožena stranka predlagala, naj se tožba razglasi za nedopustno in neutemeljeno.

Predlaga, naj se tožečim strankam naloži plačilo stroškov postopka, ocenjenih na 480,00 EUR za stroške zastopanja.

DELOVNI DOKUMENT

II. DEJANSKO STANJE

1 Tožeče stranke so pri potovalni agenciji Your Travel Agency (ki ni stranka postopka) prek ene same rezervacije rezervirale let z letališča Brussel-Nationaal (Belgija) na letališče San José International (Združene države Amerike) […] (ni prevedeno).

Pri tem je vsaka dobila svojo vozovnico, ki jo je izdal letalski prevoznik Deutsche Lufthansa AG, kar je razvidno iz številke vozovnice, ki vsebuje predpono „220“, in ki je veljala za celotni let z letališča Brussel-Nationaal v San José […] (ni prevedeno). Vendar je leta dejansko fizično opravila tožena stranka. Tožena stranka je letalski prevoznik, ki ni letalski prevoznik Skupnosti.

Tožeče stranke so glede na rezervacijo do končnega namembnega kraja potovale s tema letoma, ki ju je opravila tožena stranka:

- let LH8854 iz Bruslja (Belgija) v Newark (Združene države Amerike) z odhodom 26. julija 2018 ob 10.00 uri po lokalnem času in prihodom istega dne ob 12.10 uri po lokalnem času;

- nato bi se morale tožeče stranke vkrcati na let UA1222 z letališča Newark International (Združene države Amerike) na letališče San José International (Združene države Amerike) z odhodom 26. julija 2018 ob 17.05 uri po lokalnem času in prihodom istega dne ob 20.15 uri po lokalnem času.

2 Let UA1222 je imel zamudo in je prispel v namembni kraj San José, kar je bil končni namembni kraj tožečih strank, z zamudo 223 minut, torej z zamudo več kot tri ure […] (ni prevedeno).

Po navedbah tožene stranke je bil vzrok za zamudo tehnična težava na letalu, s katerim bi moral biti opravljen let UA1222 […] (ni prevedeno).

3 Družba Happy Flights (ki ni stranka postopka) je z dopisom z dne 6. septembra 2018 obvestila toženo stranko, da je prevzela terjatev od potnikov. Toženo stranko je pozvala k plačilu 600,00 EUR po osebi, torej 1800,00 EUR. Kot pravno podlago za zahtevek za plačilo je navedla Uredbo (ES) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (v nadaljevanju: Uredba št. 261/2004) […] (ni prevedeno).

Družba Happy Flights je 3. oktobra 2018 toženi stranki poslala opomin, ker ta v tem času ni niti odgovorila niti plačala […] (ni prevedeno).

Tožena stranka je družbi Happy Flights odgovorila 4. oktobra 2018 in navedla, da se Uredba št. 261/2004 ne uporablja, ker je do zamude prišlo med drugim letom,

DELOVNI DOKUMENT

opravljenim med dvema letališčema v Združenih državah Amerike […] (ni prevedeno).

Družba Happy Flights je 5. oktobra 2018 podala podroben odgovor, v katerem se je, da bi izpodbila za stališče tožene stranke, sklicevala na sodno prakso Sodišča. Pozvala je toženo stranko k plačilu […] (ni prevedeno).

Tožena stranka je nato prav tako podala podroben odgovor z dne 10. oktobra 2018 […] (ni prevedeno).

Pravni zastopnik družbe Happy Flights, ki je tudi pravni zastopnik tožečih strank, je toženi stranki postal opomin s podrobno obrazloženim dopisom z dne 11. oktobra 2018 […] (ni prevedeno).

Tožena stranka je 11. oktobra 2018 obvestila pravnega zastopnika, da vztraja pri svojem stališču […] (ni prevedeno).

Pravni zastopnik tožečih strank je 3. maja 2019 obvestil toženo stranko, da je bila terjatev, ki je bila prenesena na družbo Happy Flights, ponovno prenesena na tožeče stranke. Pravni zastopnik je ponovno pozval toženo stranko k plačilu […] (ni prevedeno).

4 Tožeče stranke so toženo stranko 22. julija 2019 pozvale k plačilu.

III. DOPUSTNOST

5 […] (ni prevedeno)

6 […] (ni prevedeno)

7 […] (ni prevedeno) [postopkovno vprašanje]

8 Zahtevek je dopusten.

IV. UTEMELJENOST

1. PRAVNI OKVIR

9 Na podlagi člena 3(1)(a) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (v nadaljevanju: Uredba št. 261/2004) se Uredba št. 261/2004 uporablja „*za potnike, ki odhajajo z letališča na ozemlju države članice, za katero se Pogodba uporablja*“.

DELOVNI DOKUMENT

„Let“ je *„zračni prevoz, […] ki ga izvede letalski prevoznik, ki določi svojo pot“* (glej med drugim sodbo Sodišča z dne 10. julija 2008, Emirates, C-173/07, EU:C:2008:400, točka 40).

Sodišče je presodilo, da let z enim ali več vmesnimi leti za zvezo, ki je bil predmet enotne rezervacije, pomeni celoto za pravico potnikov do odškodnine iz Uredbe št. 261/2004 (glej med drugim sodbi Sodišča z dne 11. julija 2019 Ceske aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točki 16 in 27, ter z dne 31. maja 2018, Wegener, C-537/17, EU:C:2018:361, točki 18 in 19).

To pomeni, da se uporaba Uredbe št. 261/2004 presoja glede na izhodiščni kraj odhoda in končni namembni kraj tega leta s postankom (glej med drugim sodbi Sodišča z dne 11. julija 2019 Ceske aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točka 16, in z dne 31. maja 2018, Wegener, C-537/17, EU:C:2018:361, točka 25).

Kadar potniki odhajajo z letališča na ozemlju države članice in je končni namembni kraj na ozemlju tretje države, vmesni pristanek, pri katerem potnik zamenja letalo, pa se opravi v tretji državi, se Uredba št. 261/2004 načeloma uporabi (glej sodbo Sodišča z dne 11. julija 2019 Ceske aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, točka 18).

10 Člen 5(1)(c) Uredbe št. 261/2004 določa pravico potnika do denarne odškodnine v primeru odpovedi njegovega leta. Tudi potniki leta, ki je imel veliko zamudo, imajo pravico do odškodnine, kadar zaradi zamude leta prispejo v končni namembni kraj tri ure ali več po prvotno načrtovanem času prihoda letalskega prevoznika (glej med drugim sodbo Sodišča z dne 19. novembra 2015, Sturgeon, C-402/07 in C-432/07, EU:C:2009:716, izrek, ki je bila potrjena s sodbo Sodišča z dne 23. oktobra 2012, Nelson, C-581/10 in C-629/10, EU:C:2012:657, izrek).

Člen 7 Uredbe št. 261/2004 določa odškodnino 250 EUR za lete do vključno 1500 km, 400 EUR za vse lete znotraj Skupnosti nad 1500 km in za vse druge lete med 1500 in 3500 km ter 600 EUR za lete, ki niso zajeti z zgoraj navedenima kategorijama.

2. UPORABA

11 Tožena stranka trdi, da se Uredba št. 261/2004 ne uporablja, kadar pride do velike zamude na letu z odhodom in prihodom na ozemlju Združenih držav Amerike, četudi je ta let zadnji let leta s postankom in ima prvi let odhod z letališča na ozemlju ene od držav članic.

12 Tožeče stranke se sklicujejo na sodno prakso Sodišča v zadevi Wegener (C-537/17). Čeprav se zdi dejansko stanje v tisti zadevi na prvi pogled enako kot dejansko stanje v obravnavanem sporu, Rechtbank (sodišče) ugotavlja, da je v zadevi Wegener prišlo do zamude na prvem letu (torej letu z odhodom z letališča na ozemlju države članice), ki ga je opravil letalski prevoznik, ki ni letalski prevoznik Skupnosti.

DELOVNI DOKUMENT

V obravnavanem postopku pa je prišlo do zamude na drugem letu, opravljenem med Newarkom (Združene države Amerike) in San Joséjem (Združene države Amerike). Zato rešitve, ki jo je Sodišče ponudilo v zadevi Wegener, ni mogoče enostavno prenesti na obravnavani spor.

13 Sodišče je obravnavalo podoben primer tudi v sodbi České aerolinie (C-502/18)).

V tej sodbi je razsodilo, da se Uredba št. 261/2004 uporablja tudi za drugi let leta s postankom, kadar ima prvi let odhod z letališča na ozemlju države članice. V tej zadevi je do zamude prišlo na drugem letu, ki ga je opravil letalski prevoznik, ki ni letalski prevoznik Skupnosti. V tej zadevi se je postavilo vprašanje, ali je mogoče od letalskega prevoznika Skupnosti, ki je opravil prvi let, zahtevati plačilo odškodnine za veliko zamudo, povzročeno z drugim letom, ki ga je fizično opravil letalski prevoznik, ki ni letalski prevoznik Skupnosti.

V obravnavanem sporu je tako prvi let kot drugi let opravila tožena stranka, ki je letalski prevoznik, ki ni letalski prevoznik Skupnosti. Drugače kot v zadevi České aerolinie v obravnavanem sporu ni udeležen noben letalski prevoznik Skupnosti. Letalski prevoznik Skupnosti, ki je izdal vozovnice, sam ni stranka v sporu. Zato rešitve, ki jo je Sodišče ponudilo v zadevi České aerolinie, ni mogoče enostavno prenesti na obravnavani postopek.

V sodni praksi Sodišča ni dovolj elementov, da bi se jo lahko preneslo na dejanski okvir obravnavanega spora.

14 Tožena stranka poleg tega poudarja, da bi Uredba št. 261/2004, če bi se uporabljala za položaj, v katerem pride do velike zamude na drugem letu leta s postankom, imela ekstrateritorialni učinek, ki je v nasprotju z mednarodnim pravom, če se ta drugi let v celoti opravi na ozemlju tretje države.

Natančneje tožena stranka opozarja na to, da je zamuda nastala na ozemlju Združenih držav Amerike in da je do njenih učinkov prišlo izključno na tem ozemlju. Načelo suverenosti naj bi nasprotovalo temu, da se Uredba št. 261/2004 uporabi za položaj, do katerega pride na ozemlju tretje države.

Sodišče je v sodbi Air Transport Association of America z dne 21. decembra 2011 priznalo načelo mednarodnega običajnega prava, v skladu s katerim ima vsaka država popolno in izključno suverenost v zračnem prostoru nad svojim ozemljem. Sodišče je navedlo tudi, da je to splošno načelo med drugim kodificirano v členu 1 Konvencije o mednarodnem civilnem letalstvu, podpisane v Chicageu (Združene države) 7. decembra 1944 (sodba Sodišča z dne 21. decembra 2011, Air Transport Association of America in drugi, C-366/10, EU:C:2011:864, točki 103 in 104).

Sekundarno pravo Unije, kot je Uredba št. 261/2004, mora spoštovati višje pravne norme, kot je mednarodno (običajno) pravo.

DELOVNI DOKUMENT

Če bi bilo stališče tožene stranke pravilno, se postavlja vprašanje veljavnosti Uredbe št. 261/2004 glede na mednarodno pravo. Nacionalno sodišče ni pristojno za ugotovitev neveljavnosti uredb.

15 Na podlagi člena 267, prvi odstavek, Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: PDEU) je Sodišče Evropske unije pristojno za predhodno odločanje o vprašanjih veljavnosti in razlage aktov institucij.

Kadar se vprašanje postavi kateremu koli sodišču države članice in če to sodišče meni, da je treba glede vprašanja sprejeti odločitev, ki mu bo omogočila izreči sodbo, lahko to vprašanje predloži v odločanje Sodišču (člen 267, drugi odstavek PDEU).

Pristojnost Sodišča, da prek sprejetja predhodne odločbe razsodi o razlagi ali veljavnosti prava Unije, se izvaja izključno na pobudo sodišč države članice, ne glede na to, ali so stranke iz postopka v glavni stvari predlagale, naj se sodišče obrne na Sodišče.

Predlog za sprejetje predhodne odločbe je lahko še posebej koristen, kadar se postavlja vprašanje nove razlage, ki je splošnega pomena za enotno uporabo prava Unije, ali kadar obstoječa sodna praksa ni dovolj jasna za novi dejanski ali pravni okvir.

16 Rechtbank (sodišče) ni dolžno Sodišču postaviti vprašanja, vendar meni, da je odgovor na postavljeni vprašanji za predhodno odločanje potreben za rešitev spora.

Zagotovo se pojavlja problem razlage, ki odločilno vpliva na vprašanje, ali se uporablja Uredba št. 261/2004, in če se, ali je veljavna.

Poleg tega se dejansko stanje v obravnavanem postopku ne ujema popolnoma z dejanskimi stanji, o katerih je Sodišče že razsodilo.

Vprašanje o veljavnosti Uredbe št. 261/2004 v okoliščinah obravnavanega postopka je novo. Zgolj Sodišče je pristojno za ugotovitev neveljavnosti uredb.

17 Rechtbank (sodišče) je zato sklenilo, da je treba Sodišču postaviti vprašanji za predhodno odločanje, kot sta navedeni v izreku te sodbe.

[…] (ni prevedeno) [pojasnila v zvezi z anonimizacijo]

[…] (ni prevedeno) [prekinitev postopka pred nacionalnim sodiščem] […] (ni prevedeno)

IZ TEH RAZLOGOV

Rechtbank (sodišče) […] (ni prevedeno) [procesna pojasnila]

zahtevek razglaša za dopusten,

DELOVNI DOKUMENT

pred nadaljnjo odločitvijo prekinja postopek in Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predloži ti vprašanji:

– Ali je treba člen 3(1)(a) in člen 7 Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91, kot jo razlaga Sodišče, razlagati tako, da ima potnik pravico do denarne odškodnine od letalskega prevoznika, ki ni letalski prevoznik Skupnosti, kadar prispe na končni namembni kraj z zamudo več kot tri ure zaradi zamude zadnjega leta, katerega kraj odhoda in kraj prihoda sta oba na ozemlju tretje države brez vmesnega pristanka na ozemlju države članice in ki je drugi let leta s postankom, katerega prvi kraj odhoda je letališče na ozemlju države članice, oba ta leta pa fizično opravi ta letalski prevoznik, ki ni letalski prevoznik Skupnosti, in je za oba leta potnik opravil enotno rezervacijo pri letalskem prevozniku Skupnosti, ki nobenega od teh letov ni fizično opravil sam?

– Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen: ali je Uredba (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91, če se razlaga v smislu prvega vprašanja, v nasprotju z mednarodnim pravom in še posebej z načelom popolne in izključne suverenosti države na njenem ozemlju in v njenem zračnem prostoru, ker se zaradi te razlage pravo Unije uporabi za položaj, do katerega je prišlo na ozemlju tretje države?

[…] (ni prevedeno)

[…] (ni prevedeno) [predložitev zadeve Sodišču Evropske unije in sklepne postopkovne navedbe]

DELOVNI DOKUMENT